

דבר העורכים

אנו שמחים להציג לפני קוראינו את הגיליון הכ"ג של כתב העת "הייעוץ החינוכי".

הגיליון הקודם יצא לאור בעיצומה של מגפת הקורונה, בימי הסגרים, החרדות, הלחץ והבדידות. קיווינו לפתוח גיליון זה כאשר המגפה מאחורינו, אך דומה שגיליון זה יוצא לאור בהפוגה בין גלי המגפה. דווקא אתנחתא זו מחייבת אותנו להאיר מעט על המצוקות והלחצים של אוכלוסיית הנועצים.

בתי הספר והגנים פתוחים אך נאבקים קשות לקיים שגרת לימודים ושגרת חינוך. המאבק אינו 'רק' שמירה על התו הירוק, בדיקות, חיסונים וניסיונות לשכנע מסרבי חיסון מקרב ההורים והמורים. דומה שהמאבק הקשה לקיים שגרת לימודים הוא הניסיון לבסס אקלים לימודי, אקלים חברתי מיטבי ובראש ובראשונה אקלים מכבד המספק תחושת מוגנות לקהילה ולקהילת בתי הספר.

בראש החוד במאבק זה נמצאים היועצים החינוכיים ולצידם מנהלי בתי הספר, סגלי החינוך ובעלי העניין. היועצים החינוכיים הנמצאים בלב הסערה, הם אלו שבימי הסגרים פעלו 24/7 למען רווחתם של התלמידים והמורים, הם אלו שהגיעו לשיבות גם כאשר ילדיהם הביולוגיים בבית, הם אלו שיצרו קשר טלפוני עם התלמידים והוריהם (ביחד עם המתכנסים) והם אלו שהיו צריכים לסייע למורים להסתגל ללמידה מקוונת (כאשר לפעמים הם בעצמם צריכים לעבור תהליכי 'גיוור' לשימוש באמצעים מקוונים למטרות ייעוציות). את היועצים האלה ברצוננו לברך בברכת "חזק וברוך", לתת להם חיבוק חם ואוהב ולבקש מהם להמשיך לשאת בעול.

עם החזרה לבתי הספר החלו 'לצוץ' ו'לצוף' קשיים ואתגרים רבים. לא כל התלמידים הצליחו להסתגל לשיבה ללימודים, יש שחוו טראומות, יש שחווים כיום קשיים חברתיים, רמת האלימות עלתה, רמת הבריונות ברשתות החברתיות גואה ויש מורים שחווים תוקפנות חדשים לבקרים. גם כאן נדרשת היועצת החינוכית לשנס מותניים, להפעיל תוכניות התערבות ולטפל בפרט.

הגיליון שלפנינו, אף שלא הוקדש לתקופת ה'פוסט קורונה', שופך מעט אור על חלק מהסוגיות שלעיל ואפשר לחלק אותן לשערים שונים על פי אוכלוסיית הנועצים.

בשער אוכלוסיית התלמידים יש בגיליון הנוכחי את מאמרו של סמדר בן אשר, אפרת הוס, צביה וולדן, איתן שחר ושפרה שגיא: 'בהיעדר בית ומדינה – התקווה בקרב ילדי הפליטים בבית הספר לשלום' שממנו אפשר ללמוד על התקווה וחשיבותה; מאמרה של רחל גילשטרסר 'מקומן של חיות מחמד במשפחות עם ילד על הרצף האוטיסטי' השופך אור על גישה טיפולית; מאמרה של רבקה בלאו 'חוויות ההתבגרות בשיבות תיכוניות ואולפנות' המתמקד בחלק מאתגרי ההתבגרות; ואת מאמרו של סאאיד בשארה ואביקס גזית 'הקשר בין הומור ומוטיבציה ללמידה ורמת הישגים במקצוע המתמטיקה בקרב תלמידים עם לקויות למידה' הרומז על הפוטנציאל של ההומור בשירות החינוך.

בשער אוכלוסיית המורים נמצאים בגיליון הנוכחי מאמרו של שחר גינדי ורקפת ארליך רון 'התמודדות של מורים יהודים עם אמירות גזעניות של תלמידים בכיתה'; מאמרו של תימור הורביץ וצמרת ריקון "'לפעמים אני, לפעמים אתה, כה זקוקים לנחמה": תחושת קוהרנטיות ותשישות החמלה בקרב אנשי חינוך שחוו אובדן של אדם קרוב'; מאמרה של

סטלה גידלביץ' 'הקשר שבין הישגים בהבנת הנקרא ובין מוטיבציה לקריאה ודימוי עצמי בקרב תלמידי כיתה ד' בבית ספר ממלכתי ובבית ספר ממלכתי-דתי; מאמרם של שרגא פישרמן וסמדר בן אשר 'קונפליקט בית-עבודה ורווחה נפשית בקרב מורות'; ומאמרה של מיכל דולב-כהן 'מילים יכולות לפגוע: בריונות ברשת כלפי מורים בישראל'. על אף שמאמרים אלו אינם מתמקדים במשבר הקורונה דומה שאפשר להסיק מהם על תהליכים הקשורים לתקופה זו.

אחרונים חביבים הם אוכלוסיית היועצים החינוכיים שאנו מצדיעים להם בגיליון זה. לשער זה שייכים מאמרו של חן גוזלן וצמרת ריקון 'מסוגלות מקצועית, שחיקה מקצועית והערכת תדירות הפנייה ליועצת החינוכית'; מאמרו של רותם מאור ואלה חמי 'קשר בין לחץ בתפקיד, זהות מקצועית ושחיקה בקרב יועצות חינוכיות'; ומאמרו של תמר מייטליס ודורית טובין 'התרבות הבית ספרית ועבודת היועצת החינוכית'.

תודות לחוקרות ולחוקרים, תודות למכללת שאנן ולנשיאה פרופ' אבי לוי על ההוצאה לאור של הגיליון, תודות לעורכת הלשון גבי יפעת פישר ותודות מיוחדות בליווי ברכת הצלחה בדרך החדשה לעורכת הגרפית גבי תמי יהושע היוצאת לגמלאות.

להתראות בגיליון הבא.

שלכם,

סמדר ושרגא